

Баранець Ярослав
ст. гр. ФУПОМ-22
Тернопільський національний економічний університет
slavikbaranets@ukr.net
Науковий керівник – к.е.н. доцент Малиняк Б.С.

ВПЛИВ ВИДАТКІВ ОБЛАСНОГО БЮДЖЕТУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНУ

На данному етапі фінансово-економічного розвитку Україна потребує посилення ролі органів місцевого самоврядування в комплексному гармонійному розвитку територій. Це зумовлює необхідність пошуку органами місцевого самоврядування дієвих інструментів управління бюджетними коштами регіонів, удосконалення методів використання фінансових ресурсів адміністративно-територіальних утворень, усебічного дослідження суті та структури видатків місцевих бюджетів.

Видатки місцевих бюджетів відображають ступінь децентралізації влади, адже характеризують обсяги задоволення потреб населення певного адміністративно-територіального утворення, пріоритети його соціально- економічного розвитку. Місцеві видатки є інструментом досягнення спра- ведливості в процесі надання певних благ з метою забезпечення граничного рівня добробуту кожного громадянина. [4, с. 188]

При розгляді видаткових повноважень органів місцевого самоврядування привертає до себе увагу співвідношення прав і обов'язків державних органів влади і органів місцевого самоврядування щодо здійснення видатків з державного та місцевих бюджетів. Чинним законодавством, зокрема Бюджетним кодексом України, розмежовано видатки між різними видами місцевих бюджетів на основі принципу субсидіарності з урахуванням критеріїв повноти надання гарантованих послуг та наближення їх до безпосереднього споживача. [3, с. 20-21]

В умовах соціально-економічної кризи, обмеженості фінансових ресурсів особливого значення набуває питання оптимізації складу та структури видатків, зокрема обласного бюджету Тернопільської області, формування ефективних місцевих бюджетів із урахуванням реальних потреб місцевих громад.

В умовах соціально-економічної кризи та посилення ваги факторів персональних і групових впливів на бюджетні відносини особливо важливим є формування ефективних місцевих бюджетів із урахуванням реальних потреб місцевих громад. Зазначене потребує розв'язання низки

проблем, пов'язаних із формуванням та виконанням обласного бюджету Тернопільщини, головними з яких є : при розподілі ресурсів обласного бюджету забезпечити пріоритети бюджетної політики, визначеної відповідно до інтересів громади; сформувати таке інституційне середовище планування та виконання бюджету, яке б забезпечувало ефективне використання бюджетних коштів і унеможливило зловживання в управлінні ресурсами бюджету.

За своєю економічною сутністю видатки є інструментом розподілу і перерозподілу централізованого грошового фонду держави та його використання за цільовим призначенням для забезпечення суспільного добробуту. В процесі розкриття сутності видатків, доцільно виходити з позицій, що бюджетні видатки мають певний економічний зміст, зумовлений суспільним способом виробництва, природою та функціями держави, відіграють вирішальну роль у задоволенні потреб соціально-економічного розвитку країни та регіонів.

У результаті прийняття законодавчих актів видатки бюджетів як об'єктивне економічне поняття набувають конкретних матеріальних форм, зокрема кошторисного фінансування, бюджетних інвестицій, державних трансфертів, бюджетних кредитів, бюджетних резервів. Кожен із видів місцевих бюджетів має своє призначення. Відповідно до Положень Бюджетного кодексу України з обласного бюджету здійснюють видатки на фінансування бюджетних установ і заходів, що забезпечують гарантовані державою соціальні послуги для окремих категорій громадян, або фінансування програм, потреба в яких є в усіх регіонах України.

Нині Україна перебуває на стадії впровадження реформ відповідно до стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Водночас анексія Кримського півострова, ескалації конфлікту на сході країни, високі темпи інфляції призводять до погіршення рівня життя населення та потребують додаткових видатків бюджету.

За рахунок коштів обласного бюджету Тернопільської області в 2016 році вирішувались питання фінансової підтримки окремих громад. Це стосується закладів соціально-культурної сфери в Монастириському, Козівському, Бережанському, Бучацькому та Чортківському районах, яким надано понад 2,5 млн. грн. субвенцій. Також передбачено і спрямовано в 2016 році на співфінансування з обласного бюджету органам місцевого самоврядування області 2,8 млн.грн.

Найбільшу частку в обласному бюджеті Тернопільської області становлять видатки на виконання переданих повноважень – охорону здоров'я, освіту, соціальний захист, культуру та інші. Видатки соціально-культурних установ (освіта, охорона здоров'я, соціальний захист) у

2016 р. склали 88,4 % проти 87,6 % у 2013 р., 78,8 % у 2014 р. і 84,4 % у 2015 р.

За 2016 р. на видатки загального фонду обласного бюджету Тернопільської області спрямовано - 1034,4 млн. гривень. Із загального фонду фонду обласного бюджету Тернопільської області спрямовано на освіту - 324,7 млн. гривень, охорону здоров'я - 547,6 млн. гривень, соціальний захист та соціальне забезпечення - 55,1 млн. гривень, культуру та мистецтво - 53,9 млн. гривень, фізичну культуру та спорт - 17,4 млн. гривень, органи місцевого самоврядування - 5,8 млн. гривень. Для галузей соціально-культурної сфери із загального обсягу видатків на заробітну плату з нарахуваннями на неї направлено з обласного бюджету - 664,4 млн. гривень, оплату за спожиті бюджетними установами енергоносії та житлово-комунальні послуги з обласного бюджету - 78,9 млн. гривень, продукти харчування - 35,8 млн. гривень), медикаменти - 112 млн. гривень, стипендії - 43 млн. гривень, пільгові пенсії - 6,9 млн. гривень.

В умовах обмеженості фінансових ресурсів особливо актуальним стає питання оптимізації складу та структури видатків обласного бюджету Тернопільської області. Найбільша частка ресурсів перерозподіляється через бюджет, а отже, виважений підхід до його раціонального та цільового використання є важливою передумовою для соціально-економічного розвитку регіону.

Література :

1. Бюджетний кодекс України зі змінами від 08.07.2010 №2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/>.

2. Бюджетна система: підруч. / за ред. С.І. Юрія, В.Г. Дем'янишина, О.П. Кириленко. – Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – 624 с.

3. Кириленко О.П. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади / О. П. Кириленко, Б. С. Малиняк, В. В.Письменний, В. М. Русін / Асоціація міст України – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. – 396 с.

4. Місцеві фінанси: підручник /авт. кол.; за ред. д-ра. екон. наук, проф. О.Б. Жихор, д-ра. екон. наук, проф. О.П. Кириленко. – К.: УБС НБУ, 2015. – 579 с.